AFET · VERGİ · SGK

# Afetlerde İşletmeler Ne Yapmalı?

Sel, deprem ve yangından sonra vergi, defter ve SGK işlerinde atılacak adımlar

BİLMENİZ GEREKENLER

*10 başlıkta özet*

DEVAMI İÇİN KAYDIRIN →

02 · GİRİŞ

# Afetten sonra işletmenin önünde iki iş vardır

Hasarı gidermek ve vergi, SGK gibi yükümlülükleri aksatmamak.

Kanun bu dönem için bazı kolaylıklar tanır. Beyanname ve ödeme tarihleri ertelenebilir, zarar gören mallar kârdan düşülebilir, bazı durumlarda mal alırken ödenen KDV devlete geri ödenmez.

**Bu kolaylıkların hepsi bir şarta bağlıdır: zararın belgelenmesi.**

03 · İLK ADIM

# Önce zararı belgeleyin

01 İtfaiye, AFAD veya belediyenin tuttuğu tutanaklar

02 Sigorta şirketine yapılan bildirim ve eksper raporu

03 Zarar gören malların listesi: ne olduğu, kaç adet olduğu, muhasebedeki değeri

04 Zarar gören makine, araç ve demirbaşların ayrı bir listesi

05 Depo ve muhasebe kayıtları

06 Fotoğraf ve videolar

*Mallar ile makine-demirbaşlar için farklı kurallar uygulanır. Listeleri baştan ayrı tutun.*

# Vergi tarihleri ertelenir

**MÜCBİR SEBEP**

Kanun, afeti elde olmayan zorlayıcı bir durum olarak kabul eder. Bu durum sürdükçe vergi süreleri işlemez.

**RESMÎ İLAN VARSA**

Afet bölgesindeki işletmeler otomatik olarak kapsama girer. Yeni beyanname ve ödeme tarihleri ilanda yazar.

**RESMÎ İLAN YOKSA**

Afetten etkilendiğinizi belgeleyip vergi dairenize bildirmeniz gerekir.

*VUK md. 13, 15*

05 · DEFTER VE BELGELER

# Defterleriniz zarar gördüyse

Kanunen saklamanız gereken defter ve belgeler afette yok olduysa mahkemeye başvurun. Mahkeme, defterlerin afette yok olduğunu gösteren **zayi belgesi** verir. Bu belge, ileride vergi dairesi defterlerinizi istediğinde dayanağınız olur.

**15 gün**

**Öğrendiğiniz günden itibaren başvuru süresi**

*TTK md. 82/7*

# Afette yok olan malların KDV'si

Mal alırken ödediğiniz KDV'yi beyannamenizde indirim olarak kullanırsınız. Mal yok olursa bu indirimi koruyup korumadığınız afetin türüne bağlıdır.

| | |
|---|---|
| **Deprem veya sel** | **Korunur** |
| **Resmî ilan yapılan bölgedeki yangın** | **Korunur** |
| **Münferit işyeri yangını** | **Geri ödenir** |
| **Tesisat arızasından su baskını** | **Geri ödenir** |

MAKİNE VE DEMİRBAŞLARDA

Afet türü fark etmez, KDV kullanım süresine göre bölünür. 5 yıl kullanılacak bir makine 2. yılın sonunda yok olduysa, **kalan 3 yıla düşen KDV geri ödenir.**

*KDVK md. 30/c*

# Zarar gören mallar

01 Değeri düşen mallar, aldığınız fiyatla değil, bugün satılsalar getirecekleri fiyatla kaydedilir. Aradaki fark kârınızdan düşülür.

02 Bugünkü değeri vergi dairesinin takdir komisyonuna belirletmeniz en güvenli yoldur. Yalnızca itfaiye veya AFAD tutanağına dayanmak incelemede sorun çıkarabilir.

03 Malları imha edecekseniz komisyon tespiti zorunludur. Tespit imhadan önce yapılır, imha tutanakla kayda geçirilir.

04 Sigortadan gelen para gelir, sigortanın karşılamadığı kısım zarar olarak kaydedilir.

*VUK md. 267, 278; 496 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği*

— 08 · ÖRNEK

# Gider yazılacak tutar

Sigortası olmayan bir şirketin deposunu su bastı.

| | |
|---|---|
| **Malların alış fiyatı** | **10.000.000 TL** |
| **Takdir komisyonunun belirlediği bugünkü değer** | **2.000.000 TL** |
| **Gider yazılacak tutar** | **8.000.000 TL** |

**KÂRDAN NASIL DÜŞÜLÜR?**

Bu tutar ilgili yılın kârından düşülür. Şirket o yıl zarar ettiyse ya da kârı bu tutardan düşükse, aşan kısım geçmiş yıl zararı olarak takip eden 5 yıl boyunca kurum kazancından indirilebilir.

*5520 sayılı Kanun md. 9*

# Sigortalı mı, değil mi?

**SİGORTALIYSA**

Sigortadan gelen para makinenin muhasebedeki kalan değeriyle karşılaştırılır. Az ise fark zarardır. Fazla ise fark kârdır; yerine yenisini alacaksanız bu kârı 3 yıla kadar vergilendirmeden bekletebilirsiniz. Süre içinde yenileme yapmazsanız vergilendirilir.

**SİGORTASI YOKSA**

Bakanlığa başvurursanız, değerini kaybeden makinenin kalan değerini normalden daha kısa sürede gider yazarak vergiden düşebilirsiniz (fevkalade amortisman).

*VUK md. 317, 329*

# SGK primleri ve çalışanlar

PRİM BORCU

Belgelerinizle birlikte afetten sonraki 3 ay içinde SGK'ya başvurun. SGK, primleri ödeyemeyecek durumda olduğunuza karar verirse borcu 1 yıla kadar erteler. Başvuru yoksa erteleme olmaz.

BİLDİRİMLER

Afetten sonraki 3 ay içinde verdiğiniz SGK bildirimleri zamanında verilmiş sayılır.

KISA ÇALIŞMA

İşyeriniz durduysa veya çalışma süresi en az üçte bir azaldıysa İŞKUR'a başvurabilirsiniz. Kabul edilirse çalışanlarınıza İŞKUR ödeme yapar.

*5510 sayılı Kanun md. 91; 4447 sayılı Kanun Ek md. 2*

# Afetten sonra takvim

| | |
|---|---|
| **İlk günler** | Tutanaklar, sigortaya bildirim, zarar listeleri |
| **15 gün** | Defterler yok olduysa mahkemeye başvuru |
| **3 ay** | SGK'ya prim ertelemesi başvurusu |
| **İlandaki tarih** | Ertelenen beyanname ve ödemeler |
| **Yıl sonu kapanışından önce** | Takdir komisyonu, KDV ve sigorta kayıtları |
| **3 yıl** | Sigorta kârının yenilemede kullanılması |

ÖZETLE

## Önce Belge

Afet sonrası tanınan kolaylıkların tamamı zararın belgelenmesine bağlıdır.

## Süreler Kısa

Zayi belgesi için 15 gün, SGK ertelemesi için 3 ay.

İstanbul'da yaşanan sel felaketinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı; etkilenen tüm vatandaşlarımıza ve işletmelere geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

*Bu çalışmada konu genel hatlarıyla ele alınmıştır. Her şirketin kendi durumunu mali müşaviri ve yeminli mali müşaviriyle değerlendirmesini öneririz.*

RAST | PARTNERS

MUHASEBE · VERGİ · BORDRO · DANIŞMANLIK

www.rastcpa.com